

DOI: 10.21802/gmj.2019.1.4

Вишиванюк В.Ю., Скробач Н.В., Петрина В.О., Шаповал О.А., Соломчак Д.Б.

Модель готовності викладача до виховної роботи зі студентською молоддю у вищому навчальному закладі

Кафедра внутрішньої медицини №1, клінічної імунології та алергології ім.академіка Є.М.Нейка (зав. каф. проф. Чернюк Н.В.) ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

Резюме. Актуальність та перспективність розробки моделі готовності викладачів вищої школи до виховної роботи зі студентською молоддю визначається соціальними чинниками, серед яких: по-перше, виховний вплив викладача і навчального закладу на формування особистості студента, його ініціативність, творчий підхід до організації навчально-виховного процесу, по-друге, застосування колективних форм виховної діяльності, у яких органічно зливаються в єдине ціле педагогічне керівництво викладача й самостійна діяльність студентської групи, по-третє, розвиток і удосконалення виховної діяльності викладача, особливо його організаційних та комунікативних компонентів.

Розроблена модель готовності викладача до виховної роботи є системою, підпорядкованою визначеним завданням методичної роботи і одночасно виконує робочі функції, дозволяє успішно здійснювати підвищення рівня готовності викладачів до виховної роботи в умовах конкретного вищого навчального закладу.

Сама собою модель – своєрідна форма відображення, яке містить інформацію про об'єкт. Характерною рисою моделей можна вважати їх спрощеність відносно оригіналу або реальної життєвої ситуації, яку моделюють.

Ключові слова: модель, викладач, виховна робота, студентська молодь, вищий навчальний заклад.

Актуальність та перспективність розробки моделі готовності викладачів вищої школи до виховної роботи зі студентською молоддю визначається соціальними чинниками, серед яких: по-перше, виховний вплив викладача і навчального закладу на формування особистості студента, його ініціативність, творчий підхід до організації навчально-виховного процесу, по-друге, застосування колективних форм виховної діяльності, у яких органічно зливаються в єдине ціле педагогічне керівництво викладача й самостійна діяльність студентської групи, по-третє, розвиток і удосконалення виховної діяльності викладача, особливо його організаційних та комунікативних компонентів.

Готовність викладача до виховної роботи зі студентською молоддю є складним цілісним утворенням, яка функціонує інтегрована властивість особистості, що поєднує комплекс мотиваційних, емоційних, інтелектуальних, вольових та інших компонентів, адекватним вимогам педагогічної діяльності. Формування професійної готовності викладачів до виховної роботи – це не просто оволодіння необхідними знаннями та вміннями, що забезпечують її успішність та ефективність. Це, насамперед формування певного відношення до цієї діяльності [4].

Процес моделювання здійснювався поетапно:

1 етап – постановка мети теоретичного вирішення проблеми готовності викладача до виховної роботи зі студентською молоддю;

2 етап – вироблення основних концептуальних положень людини;

3 етап – розробка моделі констатуючого експерименту;

4 етап – виявлення ознак готовності викладача до виховної роботи зі студентською молоддю вищого навчального закладу;

5 етап – перевірка ефективності функціонування моделі готовності викладача до виховної роботи зі студентською молоддю.

Теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури надає основу вважати, що мотиваційний компонент є системоутворюючим компонентом готовності викладача до виховної роботи зі студентською молоддю. Це означає, що розуміння викладачами значущості та необхідності виховної діяльності викладача сучасного вищого навчального закладу визначає якість засвоєння знань, умінь, необхідних викладачеві для її успішного здійснення, формує відповідно психологічну спрямованість [2].

У структурному відношенні модель готовності викладача вищої школи до виховної роботи зі студентською молоддю – багатоаспектне утворення, що складається з таких взаємозумовлених та функціонально з'єднаних між собою компонентів: змістово-операційного (сукупність знань, умінь та навичок), особистісного, який є системою особистісних характеристик викладача, що проявляється у ставленні його до предмета виховної діяльності та процесу її виконання, до суб'єктів навчально-виховного процесу, до самого себе і держави, оцінно-регулятивного, які проявляються в діях викладача, спрямованих на виховання студентів.

Вся система педагогічних знань про мету, завдання, принципи, сутність виховної роботи, а також знання про способи, шляхи організації виховної роботи реалізуються в системі педагогічних умінь. У педагогічній теорії вміння розглядаються як певна сукупність інтелектуальних та практичних дій, спрямованих та взаємозв'язаних, що виконуються у певній послідовності. Наголошується, що хоча зміст кожного педагогічного вміння є відносно стійким, виконання кожної дії у практичній діяльності викладача залежить від конкретних умов і має творчий характер педагогічної праці [3].

Для вирішення завдань щодо створення умов для формування готовності викладача до виховної роботи доцільним є створення інформаційно-аналітичної системи управління методичною роботою вищого навчального закладу.

Інформаційно-аналітична система управління методичною роботою розглядається як упорядкована методистом сукупність відібраних і проаналізованих взаємозалежних і взаємообумовлених відомостей про рівень готовності викладачів до виховної роботи зі студентською молоддю.

Методист використовує об'єктивну індивідуальну інформацію про рівень готовності викладачів до виховної роботи та зіставляє з обґрунтованими в літературі етапами. Трансформуючи етап професійного розвитку педагогів, можна виділити такі етапи професійної готовності викладачів до виховної роботи зі студентською молоддю: адаптаційний, самоактуалізації, вільного володіння виховною технологією, продуктивності (вільного володіння декількома виховними технологіями). Структурно інформаційно-аналітична система управління методичною роботою включає

підготовчий, практичний та аналітико-дослідний етапи [1].

На першому етапі визначаються напрями, за якими ведеться збір інформації. Наступним кроком є відбір критеріїв, за якими методист визначає стан об'єкта та на початковому проміжному й вихідному етапах. Правильний відбір критеріїв забезпечить повноту й адекватність інформації.

Другий етап безпосередньо включає збір інформації. Збір інформації щодо готовності викладачів до виховної роботи (кураторів студентських груп) можна здійснювати відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики куратора студентської групи.

На третьому етапі – аналітико-дослідному – здійснюється обробка і систематизація інформації. Інформацію найкраще накопичувати у формі таблиць, діаграм, різних вимірjuвальних шкал.

Розроблена модель готовності викладача до виховної роботи є системною, підпорядкованою визначеним завданням методичної роботи й одночасно виконує робочі функції – дозволяє успішно здійснювати підвищення рівня готовності викладачів до виховної роботи в умовах конкретного вищого навчального закладу [5].

Модель готовності викладача до виховної роботи матиме прогностичну спрямованість: у системі функціонування вищого навчального закладу гнучко і динамічно враховувати зміни, що відбуватимуться в освітній політиці, у відносинах та взаєминах суб'єктів навчально-виховного процесу (останні у цій моделі виступатимуть як предмет педагогічного впливу і предмет суспільного виховання). Означена модель може бути впроваджена в систему роботи вищого навчального закладу за умови, якщо викладач навчального закладу буде орієнтуватись на ціннісні установки, зміни, мотиви діяльності, інші індивідуальні відмінності навчально-виховного процесу.

Модель готовності викладача до виховної роботи при впровадженні створить умови для гармонійного поєднання їхніх суспільних і особистісних цілей діяльності та позитивно впливатиме на структурний процес встановлення взаємних суб'єктів навчально-виховного процесу: ідейно-організаційних, ділових, міжособистісних.

Література

1. Андрущенко Т. Освіта України в системі цінностей “розколотого світу”. Вища освіта України. 2009;2:31

2. Дудікова ЛВ. Психолого-педагогічні аспекти готовності майбутніх медиків до професійного самовдосконалення (зб. наук. пр. №49, Ч. 2, під. ред. Л.М. Романишина та ін). Хмельницький: Видавництво Нац. держ. прикорд. служби України ім. Б.Хмельницького. 2009;13-16

3. Жданов ОИ. Педагогика и психология высшей школы. М, РАГС, 2010;258с.

4. Краевский ВВ, Бережкова ЕВ. Методология педагогики: новый этап: Учебное пособие для студентов высш. учебн. Заведений. М., Академия. 2009;400с.

5. Указ Президента України Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go /344/2013.

V.Yu. Vyshyvanyuk, N.V. Skrobach, V.O. Petryna, O.A. Shapoval, D.B. Solomchak

Model of Teacher's Readiness for Educational Work with Students at Higher Education Institution

Department of Internal Medicine No 1, Immunopathology and Allergology named after academician Neiko Ye. M.

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract. The importance and prospects for developing a model of teacher's readiness for educational work with students at higher education institutions are determined by social factors such as: firstly, the educational influence of both the teacher and educational institution on the formation of the student's personality, his/her initiative, creative approach to the organization of the teaching and educational process; secondly, the use of collective forms of educational activity where pedagogical education and the students' independent activity are organically combined; thirdly, the development and improvement of the teacher's educational activity, especially its organizational and communicative components.

The developed model of teacher's readiness for educational work is a system subordinated to certain tasks of methodological work which simultaneously allows teacher to successfully increase his/her readiness for educational work at the particular higher education institution.

The model itself is a specific form of reflection, which contains information about the object. A characteristic feature of such models is their simplicity in comparison with the original or real-life situation which is modelled.

Keywords: model; teacher; educational work; students; higher education institution.

Надійшла: 05.03.2019

Завершено рецензування: 16.03.2019

Прийнята до друку: 16.03.2019